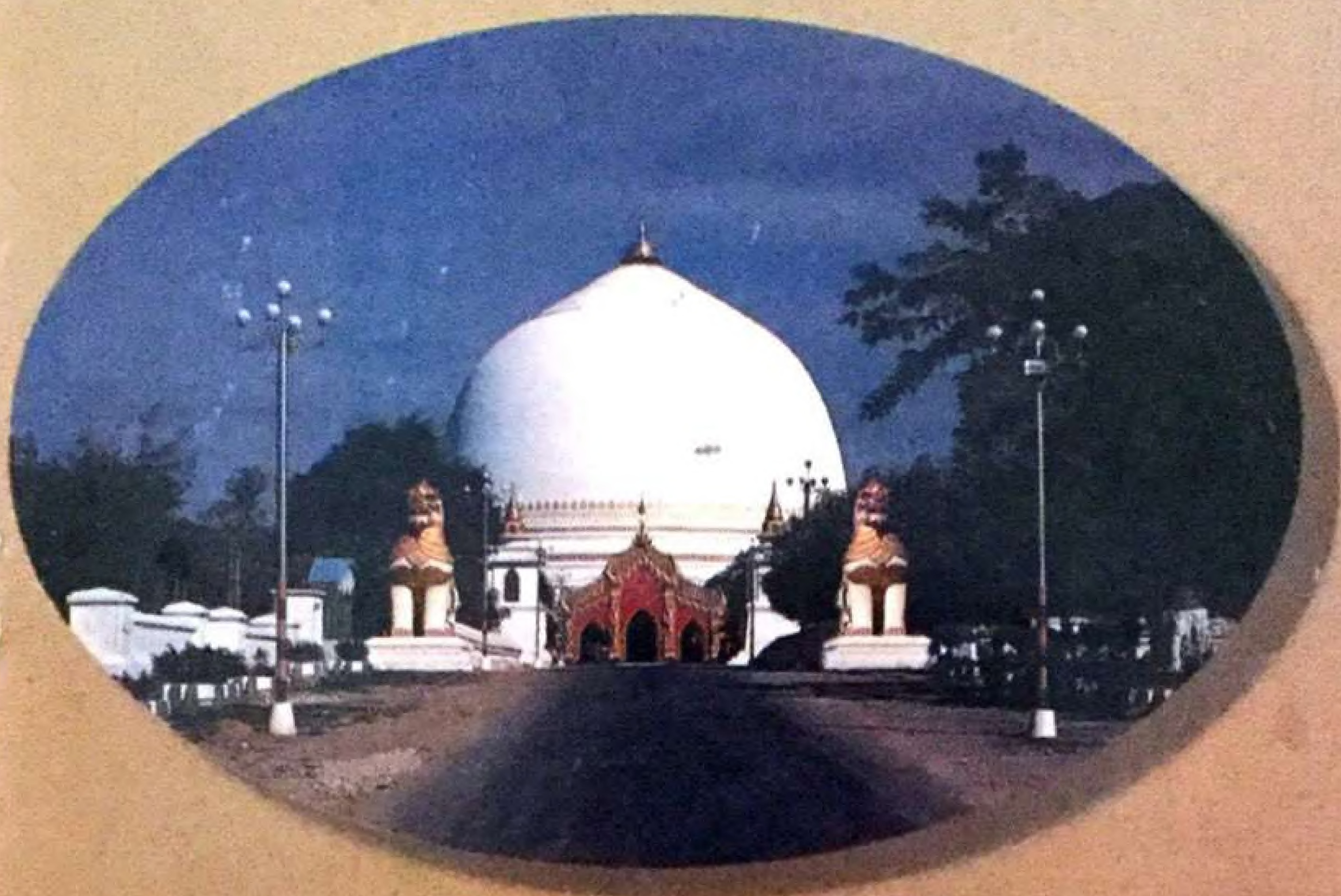

မိမိတို့အား

အမှတ်တရလက်ဆောင်ဖို့

ရာဇဓဏိဓူဠာ ကောင်းမွန်တော်စေတီတော်ကြီး

ဤစေတီတော်ကြီးကို သာလွန်မင်းတရားကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၉၉၈-ခုနှစ် တော်သလင်းလဆန်း (၁၀) ရက်နေ့တွင် အင်းဝကို ပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း အထိမ်း အမှတ်အဖြစ် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံရှိ စပါးပုံသဏ္ဌာန် ထူပါရုံစေတီတော်ကို ပုံစံယူကာ စတင်တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ စေတီတော်ကြီး တည်ထားရင်းပင် သာလွန်မင်း တရားကြီး ကွယ်လွန်တော်မူသည့်အတွက် သားတော် ပင်းတလဲမင်းက ဆက်လက် တည်ထားရာ သက္ကရာဇ် ၁၀၁၁-ခုနှစ် ကဆုန်လဆန်း (၈) ရက်နေ့တွင် ထီးတော် တင်လှူနိုင်ခဲ့သဖြင့် (၁၂) နှစ်ကြာမှ တည်ဆောက်ပြီးစီးခဲ့သည်။

စေတီတော်ကြီးသည် ဉာဏ်တော်အမြင့် ၁၈၈-ပေ၊ အချင်း ၂၈၀-ပေ + ၉-လက်မ၊ လုံးပတ် ၈၈၀-ပေရှိပြီး ဘုရားရှင်၏ လက်ဝဲအောက်စွယ်တော်စစ်တစ်ဆူ၊ မြသပိတ်တော်တစ်လုံးတို့ကို ဌာပနာထားသည်။

ထူထည်ကြီးမားခြင်း စိန်သားတောင်ကြီးကို ထွင်းထုထားဘိသကဲ့သို့ ကျက်သရေ ထော်ရှိခြင်းတို့ကြောင့် မူးမြင်ရသူအပေါင်းတို့ ရင်သတ်ရှုမော အံ့လွှဲကြရပြီး အံ့ဖွယ် ကမ္ဘာကျော်စေတီကြီးတစ်ဆူအဖြစ် ရပ်တည်လျက်ရှိနေပေသည်။

စစ်ကိုင်းဘုရား ဘယ်လိုပူးကြစေ

သမိုင်းရောင်မညှိုးသည့် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသည် ပုဂံ၊ တချိုက်ထီးရိုး၊ မန်းစက်တော်၊ မန္တလေးတောင်တို့ကဲ့သို့ ဘုရားဖူးများဖြင့် တစ်နှစ်ပတ်လုံး စည်ကားလှသည်။ လှူမြှောက်စိမ့်စမ်းတောင်ခါးပန်းတို့ ပေါများလှသည့်အပြင် သူတောင်စင်တို့ တရားရှာ မိုးရာ နေရာထူးလည်းဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းအရ ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ကြွချီတော်မူ၍ သာသနာ့အောင်မြေနှင်းရာ တောင်ထူးတောင်မြတ်ဖြစ်ခြင်း၊ ဓာတ်မွေသရီ အဆူဆူတို့ ကိန်းဝပ်ရာ ဖွေးဖွေးဖြူသော စေတီပုထိုးများ အလွန်ပေါများလှ၍ **“စစ်ကိုင်းတောင် ဖျိုင်းကောင်နှင့် တူသလေ”** ဟု ဂုဏ်ပြု စာဖွဲ့ခံရခြင်းတို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကြီး၏ ဘူမိနက်သန် နေရာမှန်လည်းဖြစ်သည်။

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသို့ ခြေလျင်တက်လျှင် ခြင်္သေ့တစ်ကောင်နှင့် သောတာပန်ဈေး (ပုညရှင်မုခ်ဦး) လမ်းနှစ်သွယ်တို့တွင် မိမိကြိုက်နှစ်သက်ရာလမ်းဖြင့် တက်ရောက်နိုင်သည်။ ခြင်္သေ့တစ်ကောင်မှတက်လျှင် လမ်းခုလတ်၌ အေးစေတီကို ဖူးတွေ့ရ၍ ပုညရှင်မှတစ်ဆင့် သုံးထပ်ကန်၊ ရွှေရင်မျှော်ဂူ၊ ဥမင်သုံးဆယ်၊ ပဲစားဂူ၊ ရှင်ဖြူရှင်လှ၊ ဥမင်ကိုးဆယ်တို့ကိုဖူးပြီး ပုညရှင်မှတစ်ဆင့် ဝိဇ္ဇာဝိရဘုရား၊ သယံဗ္ဗူစေတီ၊ လေးကျွန်းထိပ်ပန်၊ လွမ်းစေတီတို့ကို ဖူးမြော်နိုင်သည်။

သောတာပန်ဈေးမှတက်လျှင်မူ လွမ်းစေတီ၊ လေးကျွန်းထိပ်ပန်၊ သယံဗ္ဗူ၊ ဝိဇ္ဇာဝိရဘုရား၊ ပုညရှင်တို့ကို ဖူးမြော်၍ ပုညရှင်မှတစ်ဆင့် ဥမင်ကိုးဆယ်၊ ရှင်ဖြူရှင်လှ၊ ပဲစားဂူ၊ ဥမင်သုံးဆယ်၊ ရွှေရင်မျှော်တို့ကို ဖူးမြော်နိုင်သည်။ ဆွမ်းဦးပုညရှင်သည် ခြင်္သေ့တစ်ကောင်မှ ၁၇၂၈-ပေ + ၆ လက်မ ကွာဝေး၍ သောတာပန်မုခ်ဦးမှမူ ၂၉၈၀-ပေ ကွာဝေးသည်။ ဒေသကျွမ်းကျင်သူတို့က သရက်ပင်ဆိပ်မှ ငှက်စီး၍ ရှင်ဖြူရှင်လှစောင်းတန်းမှလည်း တက်ရောက်ဖူးလေ့ရှိကြသည်။ ပုညရှင်သို့ တိုက်ရိုက် လိုင်းကားစီး၍လည်း သက်တောင့်သက်သာ ဖူးမြော်နိုင်သည်။

ကိုယ်ပိုင်ကားဖြင့် သွားပါက ကနီကွေ့အလွန်တွင် တိလောကဂုရုလိုဏ်ဂူ၊ သီတဂူဆေးရုံ၊ ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်၊ ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုပြတိုက်တို့ကို ဖူးမြော်၍ ကျန်ဘုရားများကိုမူ တောင်တော် အတက်လမ်း + အဆင်းလမ်းတို့ဖြင့် ဖူးမြော်နိုင်ပေသည်။

ပတ္တမြားစေတီကို ဖူးမြော်ရာ၌ ခြေလျင်တက်လျှင် ဝါးချက်ရွာ မြောက်ဘက် အထွက် အုဉ်လှေခါးမှတက်၍ ကားဖြင့်တက်လျှင်မူ ပဲစားချောင်မှ ပရက္ကမချောင်ကို ဖြတ်၍ (သို့မဟုတ်) ထွင်ခေါင်ရွာမှ တောင်ဖီလာချောင်ကိုဖြတ်၍ သွားရောက်နိုင်ပါကြောင်း စေတနာကောင်းဖြင့် လမ်းညွှန်လိုက်ရပါသည်။

ရေးဖွဲ့စီစဉ်သူ

အရှင်ဓန္ဒကေဝဝင်္ဂ

(ပါဠိပါရဂူ၊ ပိဋကတ်တစ်ပုံဆောင်)

၀၁-၅၄၅၄၂

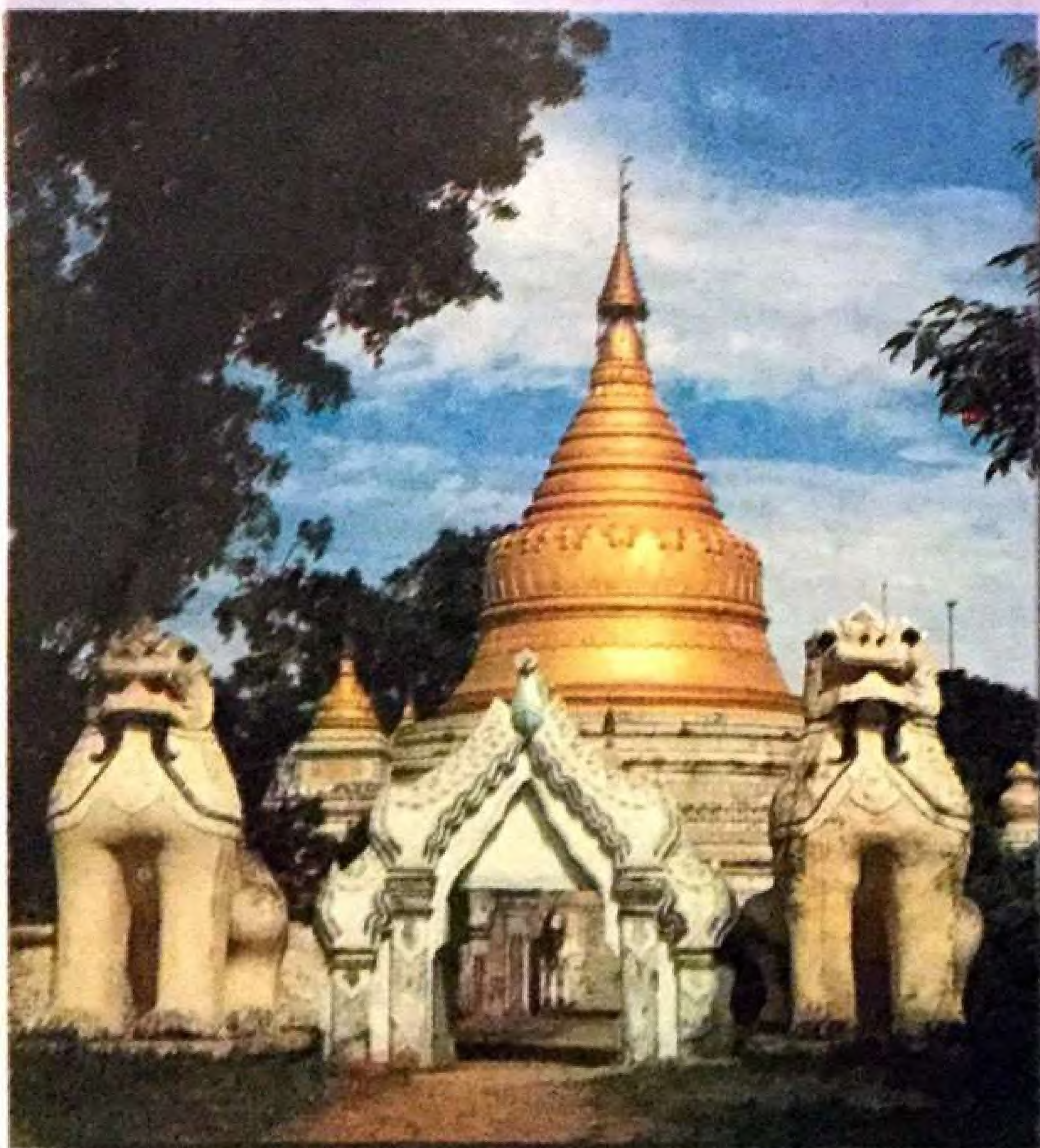
ဤစာစောင်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အကူအညီပေးခဲ့ကြသော အရှင်ဗောဓိသီတာ (ရေနံသာ)၊ အရှင်အာစာရာလကာရ (စစ်ကိုင်း - ရွှေဟင်္သာ)၊ စစ်ကိုင်းခရိုင် အေးချမ်း သာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အတွင်းရေးမှူး ဆွမ်းဦးပုညရှင်စေတီတော် ဂေါပကအဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူး ဦးညွန့်၊ ကိုစိုးဝင်း (နန်းသင်္ဃောပိယိုတော်ပုံ)၊ ကိုကျော်လှ (ရွှေစင်စာတော်ပုံ)နှင့် မကြူ (B.A) တို့အား လိုက်လံဖွဲ့စည်းကူညီပေးပါသည်။

ဥမင်သုံးဆယ်ဘုရား

သက္ကရာဇ် ၁၀၅၀ - ပြည့်နှစ်တွင် ပခုက္ကီးသင်္ဃာတော် တည်ထားခဲ့သည်။ မြတ်စွာဘုရားသခင်၏ ပါရမီဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်ကိုရည်ရွယ်၍ တံခါးပေါက်သုံးဆယ်ထားရှိသောကြောင့် “ဥမင်သုံးဆယ်ဘုရား” ဟု ဘွဲ့တော်တွင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်၏ (၄၅) ပါတိုင်တိုင် အမြိုက်တရားဟောကြားခဲ့သည်ကို ရည်ရွယ်၍ လိုဏ်ဂူ အတွင်း၌ ဆင်းတုတော်ပေါင်း (၄၅) ဆူကို ပူဇော်ထားသည်။ ဥမင်သုံးဆယ်ဘုရားကို ပုဂံမင်းနှင့် စစ်ကိုင်းသူ စစ်ကိုင်းသားများက အစဉ်အဆက် ပြုပြင်ခဲ့ကြလေသည်။

အောင်မြေဘေလေ

ဘိုးတော်ဘုရားသည် မင်းသားဘဝက စံခဲ့ဖူးသော အိမ်တော်နေရာ၌ အမှတ်တရ ဖြစ်စေရန် ၁၁၄၄-ခုနှစ်တွင် ဓါတ်တော် မွေတော်များစွာကို ဌာပနာ၍ တည်ထားခဲ့သောကြောင့် “အိမ်တော်ရာစေတီ” ဟုခေါ်သည်။

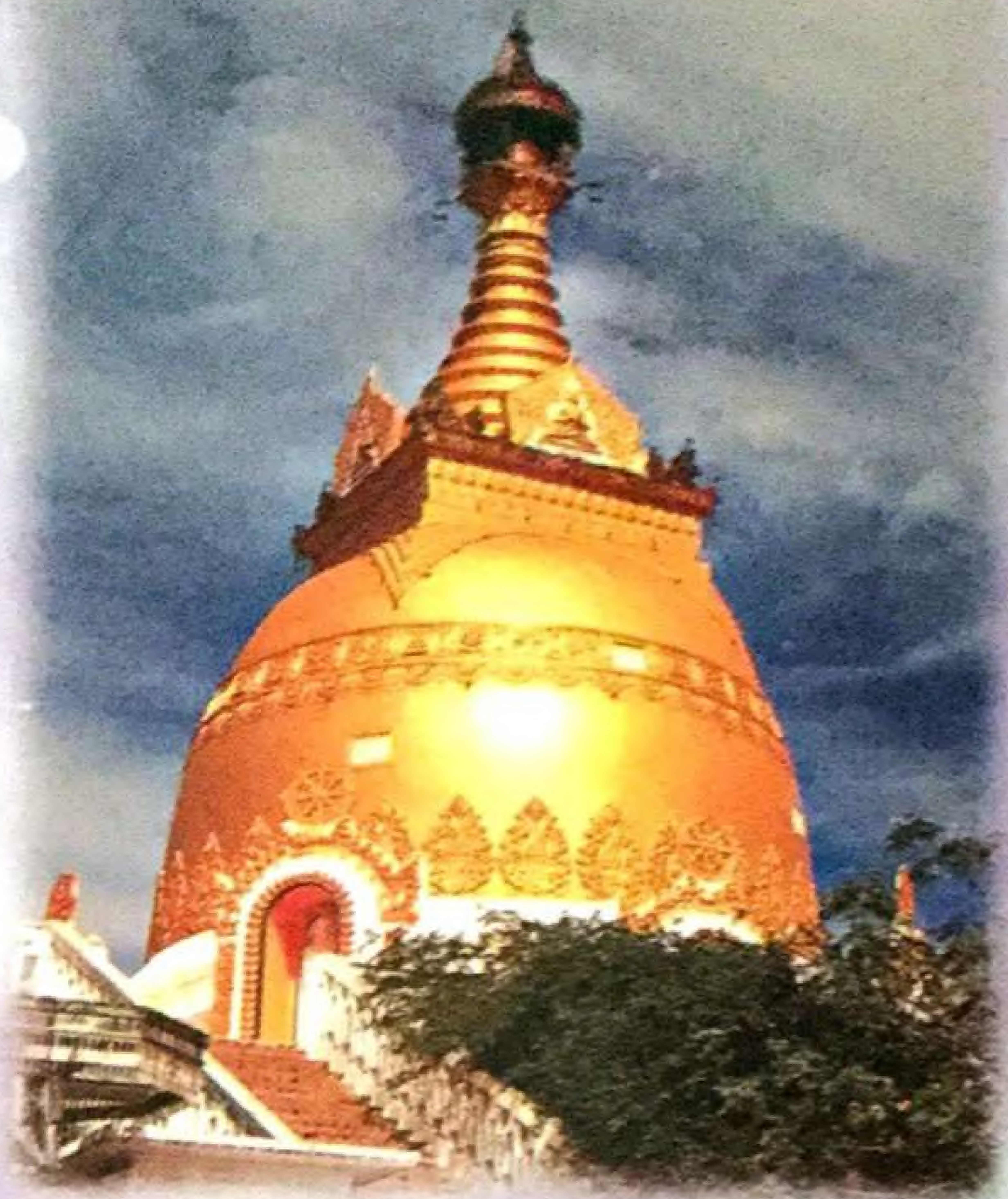
အောင်မြင်ခြင်းအထိမ်းအမှတ်အဖြစ် တည်ထားသောကြောင့် “အောင်မြေလောက” ဟုလည်းကောင်း၊ ကျောက် အုတ်တို့ဖြင့်သာ တည်ဆောက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် “ကျောက်စေတီ” ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ကြပြန်လေသည်။

သယံဇာတစေတီတော်

သယံဇာတ စေတီတော်သည် ဆွမ်းဦးပုညရှင်နှင့် လွမ်းစေတီ အကြား သီတဂူချောင်၏ အထက် နားတွင် တည်ရှိသည်။ ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓ သာသနာပြု သီတဂူဆရာတော် က သီတဂူရေအလှူတော် အောင် ပွဲ အထိမ်းအမှတ် အနေဖြင့် သက္ကရာဇ် ၁၃၄၆ - ခုနှစ်တွင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်။

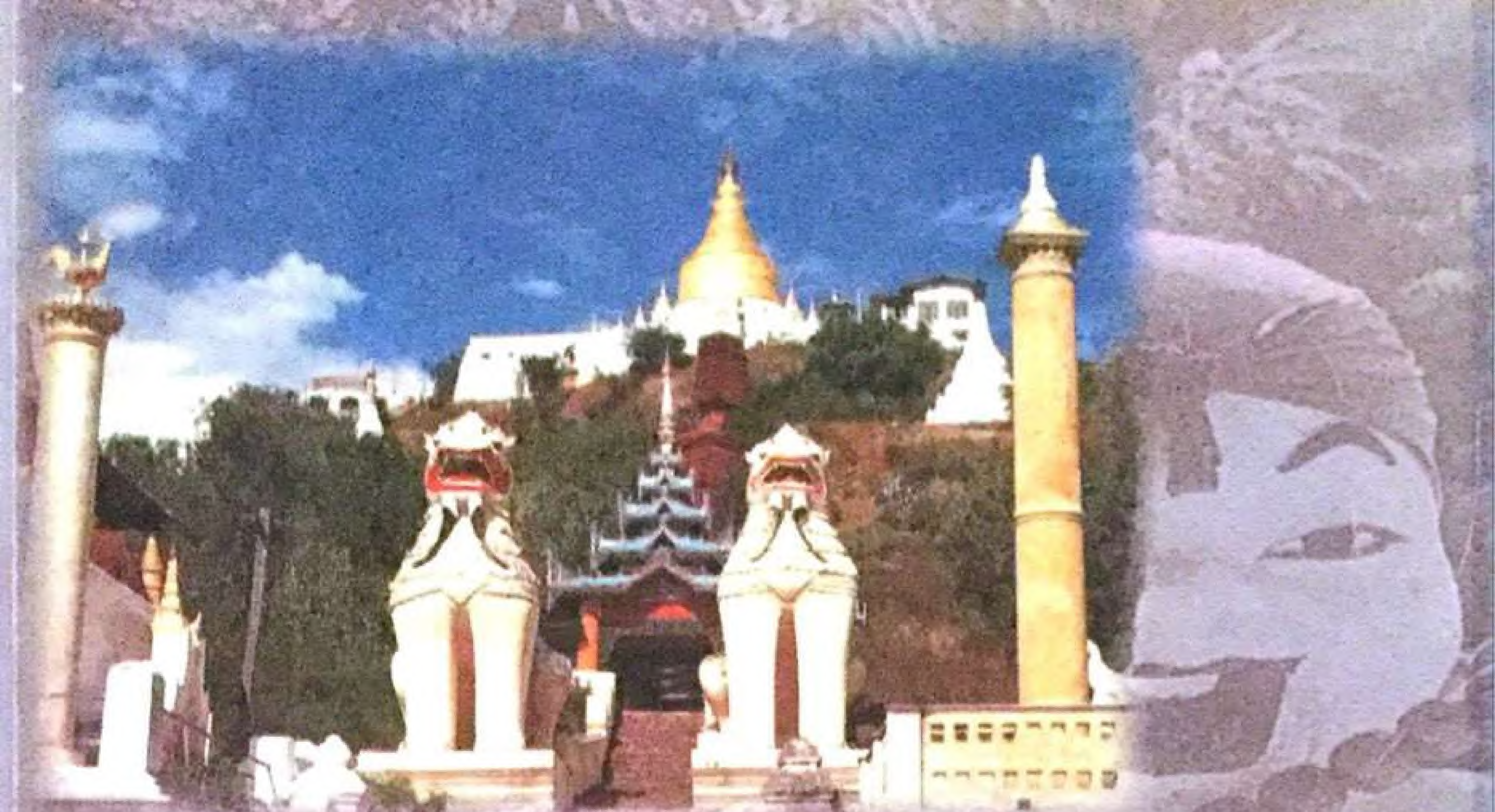
သာသနာနှစ် ၆-ရာစုမှ ၂၄-ရာစု [အေဒီ ၁-ရာစုမှ ၁၉ ရာစု] ကာလအတွင်း ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓ ဘာသာ နိုင်ငံ ၁၄-နိုင်ငံရှိ ဒေသ များ၌ ပူဇော် ထားခဲ့ ကြ သည်။ ပုံတော်တူများကို စေတီလိုဏ်ဂူ အတွင်း၌ ပူဇော်ထားရှိသည်။

ရှင်ဖြူရှင်လှဘုရား

သက္ကရာဇ် ၄၇၈-တွင် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သော ဘုရားဖြစ်သည်။ သိကြားမင်းဆက်သသော ရှင်ဖြူဘုရားနှင့် ရှင်လှဘုရား ပေါင်းနှစ်ဆူကို လိုဏ်ဂူ၌ ဌာပနာ၍ တည်ထားသောကြောင့် “ရှင်ဖြူရှင်လှဘုရား” ဟု တွဲအမည် ခေါ်တွင်သည်။ ၁၂၇၅-မှစ၍ ရသေ့ကြီးဦးခန္တိနှင့် ရေကန်ချောင် ဆရာတော်တို့က အောက်ခြေအာလိန် (၅) ဆင့်နှင့် အခန်းပေါင်း (၂၃၁) ခန်းပါရှိသည့် စောင်းတန်းတော် ကြီးကို ဆောက်လုပ်ခဲ့ပြီး ဒီပါအေးမြ ဆရာတော် ဦးနန္ဒသိရိက ၁၃၂၄ - ခုနှစ်တွင် ထပ်မံပြုပြင်ခဲ့သည်။

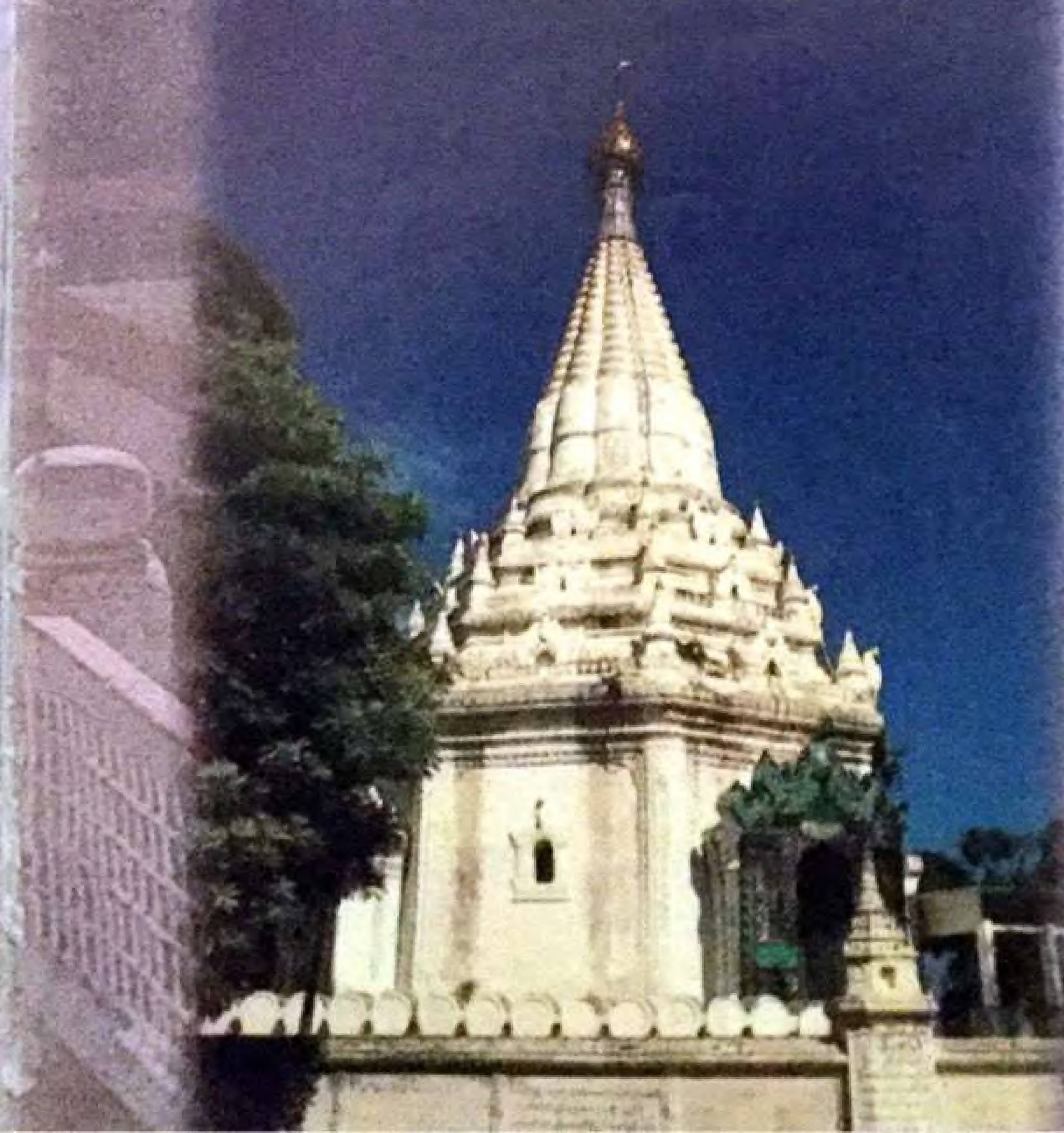

ရှင်ပင်နံကောင်းစေတီ

ကျန်စစ်မင်းကြီး၏ သမီးတော် ရွှေအိမ်စည်ကို ထိန်းရသော အထိန်းတော် 'ကြံသိုင်း' အမတ်ကြီးက သက္ကရာဇ် ၄၂၀ - ပြည့်နှစ်တွင် စည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်။ စေတီ၏ ဓူလဘွဲ့တော်မှာ 'ရန်အောင်မြင်' ဖြစ်ပြီး ဘုရားတည်ရာ နံကောင်းတောင်ကို အစွဲပြု၍ 'ရှင်ပင်နံကောင်း' ဟုသာ ထင်ရှားသည်။

စစ်ကိုင်းမြို့ ထုံးဘိုရပ်တွက်အနီးတွင် တည်ရှိပြီး နှစ်စဉ် ဝါခေါင်လကွယ်နေ့ တွင် ဆွမ်းတော်ကြီး ကပ်လှူပွဲကို စည်ကားသိုက်မြိုက်စွာ ကျင်းပလေ့ရှိသည်။

ရှင်ပင်နံကောင်းစေတီတော်ကြီးအနီးတွင် ဓမ္မမင်္ဂလာကျောင်း ဆရာတော် ဦးဇနိန (အဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိကဝေ) ဦးဆောင်ကိုးကွယ်ထားသည့် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဉာဏ်တော်အမြင့်ဆုံး ဖြစ်သော ကြေးဆင်းတုတော်ကြီးကိုလည်း ဖူးမျှော်နိုင်ပေသည်။

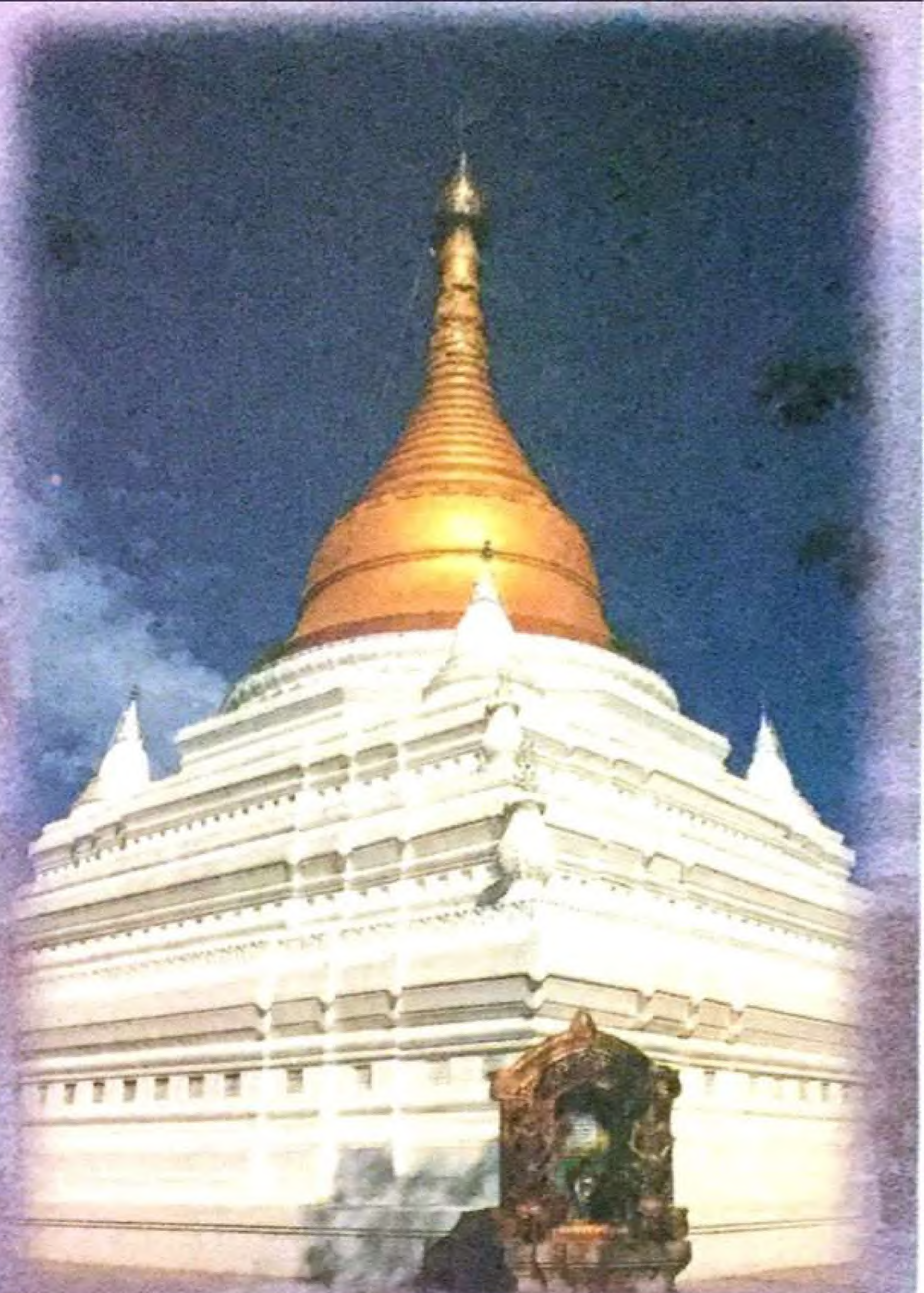
သေးကျွန်းမာနိအောင်

သက္ကရာဇ် ၁၀၈၆ခုနှစ်တွင် နန်းတက်သည့် အင်းဝမြို့ ဆင်ဖြူရှင် မင်းတရားကြီး တည်ထားခဲ့သော စေတီဖြစ်သည်။ ဘီလူး (၉၉) ယောက်တို့ သောတာပန် ဖြစ်ရာ အရပ်၌တည်ထားသော ကြောင့် 'သောတာပန် စေတီ' ဟုလည်းခေါ်ကြသည်။

မရှိခဏဘုရား

စစ်ကိုင်းမြို့မှ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးသို့ သွားရာလမ်းမကြီး၏ တောင်ဘက်ခြမ်း လေးကျွန်းမြေရပ် လမ်းဆုံမှ လှမ်း၍ဖူးမြော်နိုင်သည်။ ရာဇဝင်တွင် မင်းတိုင်ပင်အမတ်ကြီး ရာဇသင်္ကြန်က သီရိလင်္ကာနိုင်ငံရှိ မဟိယင်္ဂဏစေတီတော်ကို ပုံစံယူ၍ တည်ထားသဖြင့် မဟိယင်္ဂဏစေတီဟု ခေါ်တွင်ကြောင်း ဆိုထားလေသည်။ အချို့က သုခိုးကြီးတောက်ပြားတည်ထားခဲ့သော မရှိခဏဘုရားဟုလည်း ယူဆကြသည်။ ယခုအခါ စစ်ကိုင်း တ-ဝ-တ အဖွဲ့မှ ပြုပြင်ခဲ့သဖြင့် ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းလှပေသည်။

ဗုဒ္ဓပြတိုက်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုပြတိုက်

သီတဂူဆေးရုံ အနောက်ဖက်တွင် တည်ရှိ၍ စစ်ကိုင်းတိုင်း ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့က ဦးဆောင်ကာ ၁၉၉၅-ခုနှစ် ဧပြီလ (၂၃) ရက်နေ့တွင် စတင်တည်ဆောက်ခဲ့ရာ ကွန်သိုမိစ် (၃၀၀) ကုန်ကုန်သည်၊ ပြတိုက်မှာ အလျား (၁၂၈) ပေ၊ အနံ (၁၃၂) ပေ ကျယ်ဝန်း၍ ပြတိုက်ထဲတွင် ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ် ပစ္စည်းမျိုးကွဲပေါင်း (၉၀၀) ကျော်ကို ပြသထားသည်။

တိုးတက်ဘုရားက ပုံစွေး ဆရာတော်အား လွှဲဒါန်းသော ဗုဒ္ဓဝင် ဆေးရေးပန်းချီ ပုရပိုဒ်၊ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း သုံးရာကျော် သာလွန်မင်းတရားကြီးလက်ထက်က အပရာဇိတပလ္လင်၊ ဗန်းမော်ဆရာတော်၏ ပေပိဋကတ်စေတီ၊ ရှေးဟောင်း ကျောက်ဖြစ်ရုပ်ကြွင်းများ၊ ဆင်ဖြင့်ဆွဲရသော လှည်း၏ လှည်းဘီးများ၊ ခွေလှည်းစသည့် ရှေးဟောင်း ရှားပါးပစ္စည်းများ၊ ပင်းယခေတ်၊ အင်းဝခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်၊ ရတနာပုံခေတ်ဦးမှစ၍ မျက်မှောက်ခေတ်ထိ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများကိုလည်း တွေ့မြင်နိုင်သည်။

တိလောကဂူရု လိုဏ်ရုံတော်

ဤလိုဏ်ရုံတော်သည် သာသနာလင်္ကာရစာတမ်းအရ ညောင်ရမ်းမင်းဆက် နှစ်ရာစရမ်းလက်ထက်တွင် တည်ဆောက်ခဲ့၍ ညောင်ရမ်းစေတီ ရှေးဟောင်းလက်ရာ ဖြစ်သည် ဟုဆိုသည်။ အခြား အယူအဆကွဲများလည်းရှိသည်။ အင်းဝမင်းသည် ဆွမ်းဦးဗုညရှင် စေတီတော်ကို ဖူးမြော်ရန်လာရောက်စဉ် ပညာတတ်အဆောင် ရဟန်းတော် တစ်ပါးကို ဖူးတွေ့ရ၍ ဥမင်လိုဏ်ဂူနှင့်တကွ ကျောင်းကိုပါ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ရဟန်းတော်အားလည်း 'တိလောကဂူရု' ဘွဲ့တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ်ခဲ့ပြီး ဆရာတော် ရရှိဆောဘွဲ့ကို အစွဲပြု၍ လိုဏ်ရုံကိုလည်း 'တိလောကဂူရုလိုဏ်' ဟု ခေါ်တွင်သည်။ လိုဏ်ရုံအတွင်း၌ ရှေးနှစ်ပေါင်း သုံးရာကျော်လောက်က ရေးဆွဲထားသော ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတ်တော် သရုပ်ဖော် နံရံဆေးရေးပန်းချီများ၏ ဆွဲဆောင်မှုကြောင့် နိုင်ငံခြားသားတို့ ခြေချင်းလိမ်နေသည့် မြန်မာ့ဂုဏ်ဆောင် နေရာထူးတစ်ခုဖြစ်သည်။

ထူပါရုံစေတီ

သက္ကရာဇ် ၈၀၆-ခု နှစ်တွင် အင်းဝဘုရင် နရပတိမင်းကြီး တည် ထားခဲ့ပြီး ဉာဏ်တော် သံတောင် (၁၃၅) တောင် ရှိသည်။

မင်းရဲကျော်စွာ၊ သာလွန်မင်းတရားကြီး၊ ပုဂံမင်း၊ ဒီပါမြေ ဆရာ တော်တို့က အဆက် ဆက် ပြုပြင်ခဲ့ကြသည်။ စစ်ကိုင်းမြို့ ဝိုးတန်းရပ် ကွက်တွင် တည်ရှိပြီး သမိုင်းဝင် ထူပါရုံဘုရား ကျောက်စာများကိုပါ လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်သည်။

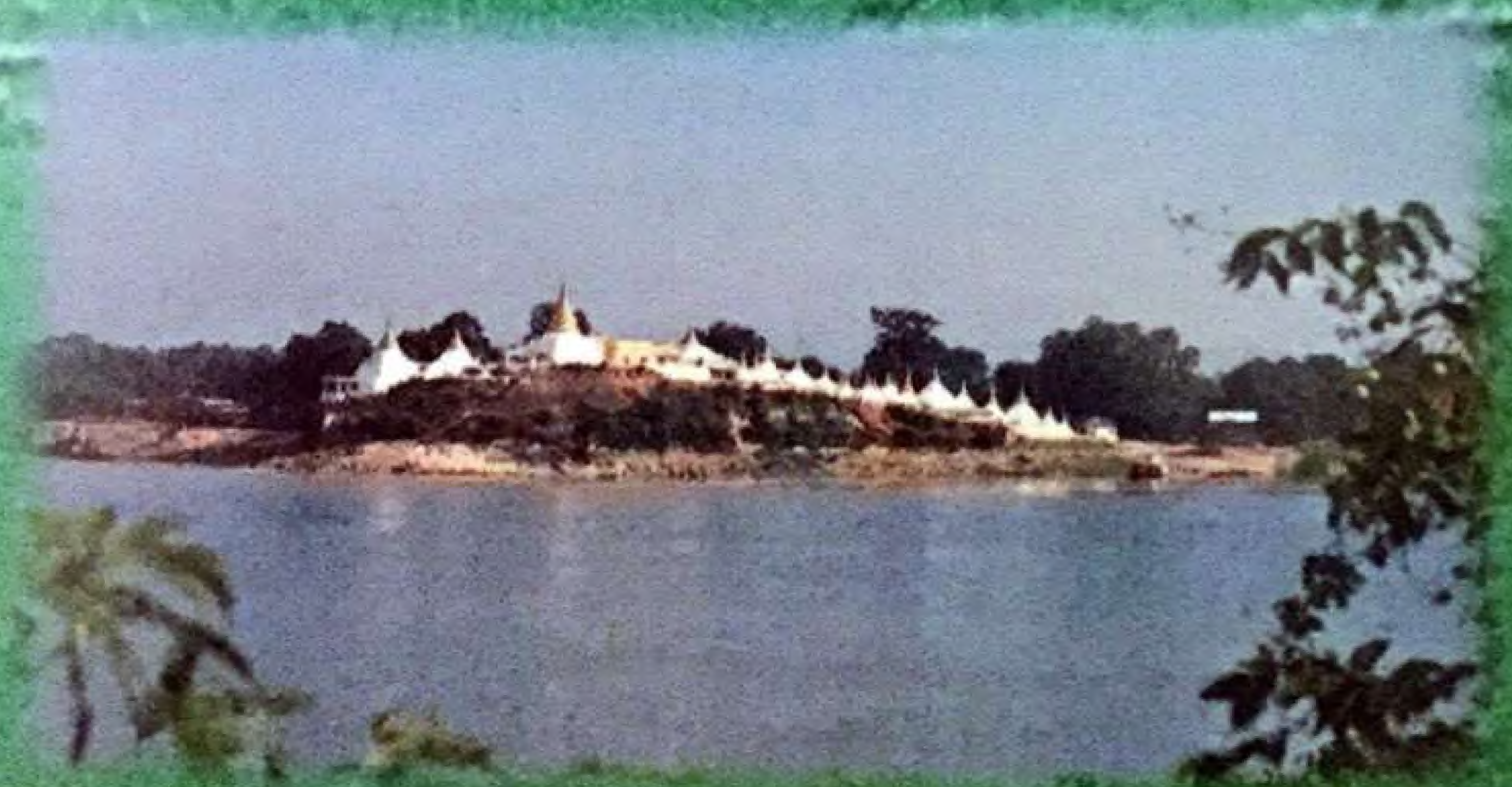
အောင်မြင်စွာ ကံစာလေ့လာရအောင်

စစ်ကိုင်းမြို့၏ အနောက်
မြောက်ဘက် (၁၀) မိုင်ခန့်အကွာ
ဗုဒ္ဓ မန္တလေး ကားလမ်းဘေး
တွင် တည်ရှိသည်။ စေတီတော်၊
ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များမှာ ရှေးနှစ်
ပေါင်းများစွာက တည်ဆောက်ခြင်း
ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓ ရုပ်ပွားတော်မြတ်၏
သင်္ကန်းတော်မှာ ဒုက္ခသမုတ်နိုး
ကြီးဟန် ထုလုပ် ပူဇော်ထားရာ
တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ဆန်းကြယ်လှပေ
သည်။ ၁၃၃၆-ခုနှစ်တွင် မန္တလေး
မှ ဆရာသင်းနှင့် ၁၃၃၇-ခုနှစ်တွင်
ကံတလူဆရာတော် ဦးသုတေတ
တို့ ရောက်ရှိလာ၍ သာသနိက
အဆောက်အဦများ စတင်ဆောက်
လုပ်ခဲ့သည်။ လောကီရေးရာ
အောင်မြင်လိုသူတို့ အောင်မြင်
နင်းရာ နေရာထူး ဖြစ်၍လည်း
အထူးစည်ကားလှပေသည်။

ရွှေကြက်ယဏ်နှင့် ရွှေကြက်ကျဘုရား

ဤဘုရားနှစ်ဆူကို ဘုရားအလောင်းတော် နှစ်ပါးကြက်မင်းဘဝ အဖြစ်ဖြင့်
ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့ဖူးသော နေရာ၌ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးက တည်ထားခဲ့သည်။
စစ်ကိုင်းတော်လိပ်မှဖြစ်စေ၊ အင်းဝတံတားကြီးပေါ်မှဖြစ်စေ ဖူးမြော်ရလျှင် အင်မတန် ကြည်ညိုဖွယ်ရာ
ကောင်းလှပေသည်။ အနော်ရထာမင်း၊ နရပတိစည်သူမင်း စသော မင်းကိုးဆက်တိုင်တိုင်
မြှုပ်နှံခဲ့ကြ၍ ရာထူးအာဏာများအတွက် ဆုတောင်းပြည့်ဝလွန်းသော စေတီတော်များဖြစ်ကြောင်း
သမိုင်းကဆိုသည်။

ငါးထပ်ကြီးဘုရား

သက္ကရာဇ် ၁၀၂၀-
 ဗြည့်နှစ်တွင် အင်းဝဘုရင်
 မင်းရဲရန္တမိတ်သည် ငါးထပ်
 ကြီးဘုရား ဆင်းတုတော်ကြီးကို
 ထုလုပ်ပူဇော်ခဲ့သည်။ မူလက
 ငါးတောအတွင်း၌ တည်ရှိသဖြင့်
 'ဝေဠုဝန်ဘုရား' ဟု
 အမည်တွင်ခဲ့သော်လည်း ပြသော်
 (၅) ဆင့်၊ ပလ္လင် (၅) ထပ်၊
 ဌာပနာ (၅) ရပ်၊ ပွဲတော် (၅)
 ရပ်၊ မြေ (၅) ပါယ်တို့ကို
 အစွဲပြု၍ 'ငါးထပ်ကြီးဘုရား' ဟု
 အမည်တွင်သည်။ ဉာဏ်တော်
 (၂၈) တောင် အမြင့်ဆောင်လေ
 သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်
 ဒုတိယအကြီးဆုံးဖြစ်သည့်
 စိပ်ပူဇော်ကြီးကိုလည်း
 စောင်းတန်း အဆင်းတွင်
 လှေလာနိုင်ပေသည်။

သီတာဂူ ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်

ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်ကြီးသည် စစ်ကိုင်းတောင်ရှိ ပုညရှင်စေတီတော်သို့ တက်ရာ
 တောင်တက်ကားလမ်းအား သီတာဂူ အာယုဒါနဆေးရုံတော်ကြီး၏ အနောက်ဘက်တွင် တည်ရှိသည်။
 ဤတက္ကသိုလ်ကြီးကို ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓသာသနာပြုသီတာဂူဆရာတော် က ခုဉ္စရိ - ခုနစ်ပုဂံ၌ တည်ထောင်ခဲ့သည်။
 ကျောင်းဆောင်ပေါင်း (၂၄) ဆောင် ဆောက် လုပ်ရန် လျာထားပြီး ယခုအခါ အဆောင်ပေါင်း
 (၇) ဆောင်အထိ ဆောက်လုပ်ပြီးစီးနေပြီဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်တွင် ဌာနပေါင်း (၁၁) ဌာန ဖွင့်လှစ်ပို့ချမည်ဖြစ်ပြီး အခါ အားလျော်စွာ
 ဟိန္ဒူ၊ သက္ကတ၊ ဂျာမဏီ၊ ဗြင်သစ်၊ ဂျပန် စာပေဘာသာရပ်များကို လည်း သင်ကြားပို့ချရန်
 ရည်ရွယ်ထားသည်။ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (B. A)၊ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (M. A) နှင့် ပါရဂူဘွဲ့ (Ph.D) ဘွဲ့များအထိ
 သင်ကြားပို့ချမည်ဖြစ်ပါသည်။

စစ်ကိုင်းတောင်တွင် ရွှေစာရောင်ရွှေစိန် သွင်ဖြူထူးခြား ဝိသုဒ္ဓိသုရား

လွမ်းစေတီ

လွမ်းစေတီသည် သရက်ပင်ဆိပ်မှ စစ်ကိုင်းတောင်သို့ အတက် ခရီးအစ (သို့မဟုတ်) ပုညရှင်စေတီမှ သရက်ပင်ဆိပ်သို့ အဆင်း လမ်းတွင်ထည်ရှိသည်။ ၎င်းလွမ်းစေတီမှ သာယာလှစသော ရှုခင်းများကို ကြည့်ရှုပြီး အိမ်၌ ကျန်ရစ်သူများကို လွမ်းဆွတ် တာသ သတိရစေသည်။

စာမူနှင့်ပြုချက်အမှတ် ၄၃/၉၈ (၅)
ထုတ်ဝေသူ

အရှင်စန္ဒစေတီ

(ပါဠိပါရဂူ၊ ဝိသုဒ္ဓိတောင်ဆွေ)

မင်းကွန်းမြေမှ ကမ္ဘာ့အရှင်ကြီးပါဠိကျမ်းပြုအရှင်
မိုးမိတ်ကုန်းမြေ၊ မင်းကွန်းတောင်မှ

ပုံနှိပ်သူ

ဦးလှသောင်း

အောင်သိန်းဝင်းပုံနှိပ်တိုက်၊

အမှတ် (၂၃)၊ မြိယာကုန်း၊

မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

ဓာတ်ပုံပစ္စဒါန

ကိုစိုးဝင်း (နန်းသင်္ဃေဇိယံ ဓာတ်ပုံ)

စစ်ကိုင်းတောင်

ကိုကျော်လှ (ရွှေဝင်ဓာတ်ပုံ)

စစ်ကိုင်းတောင်

Color Separation by Master Color

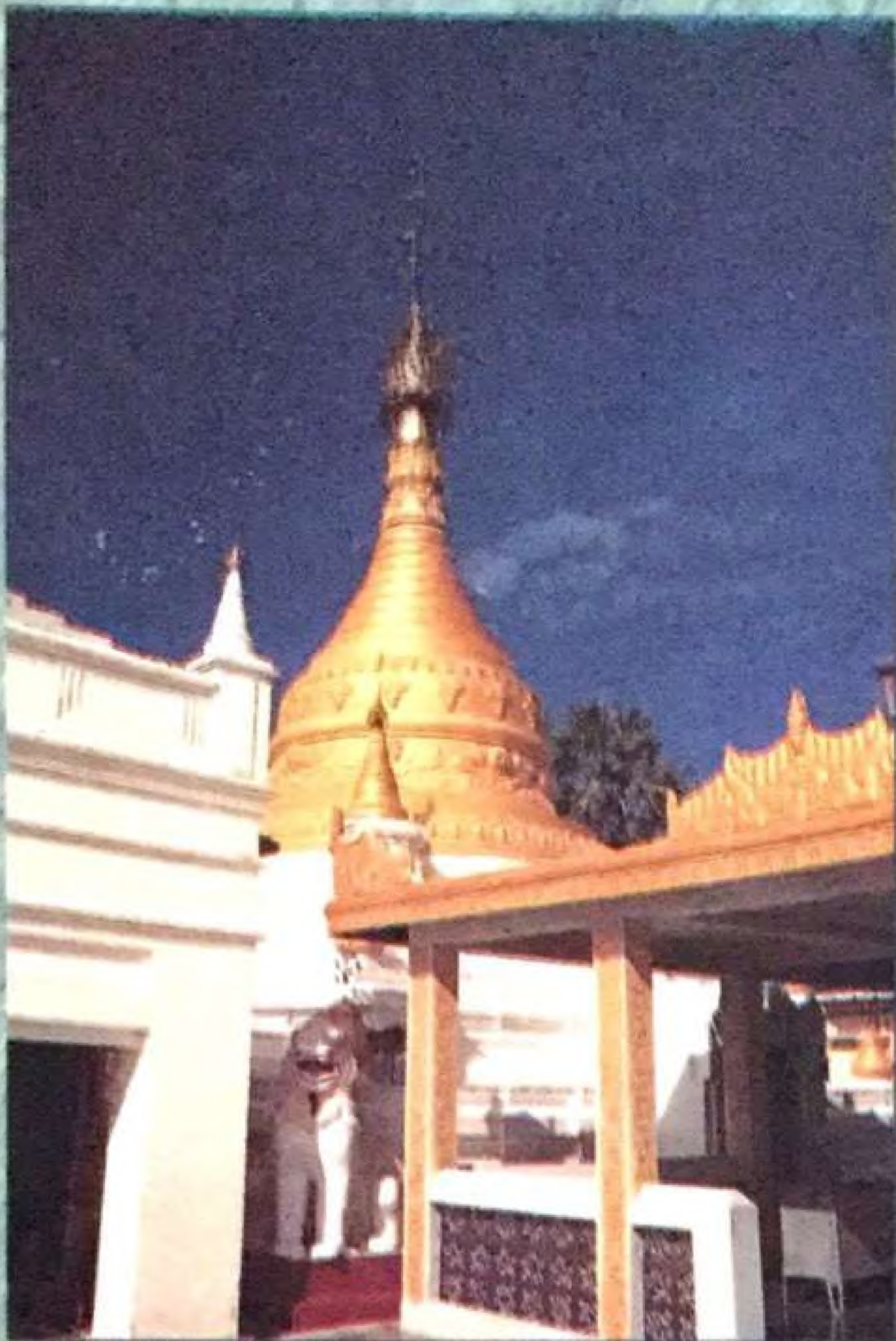
ICS, Mahlaungkyi St, Yangon.

ကွန်ပျူတာစာပီး ; Live computer

၂၅၁၊ ဆိပ်ကမ်းသာလမ်း၊ ရန်ကုန်

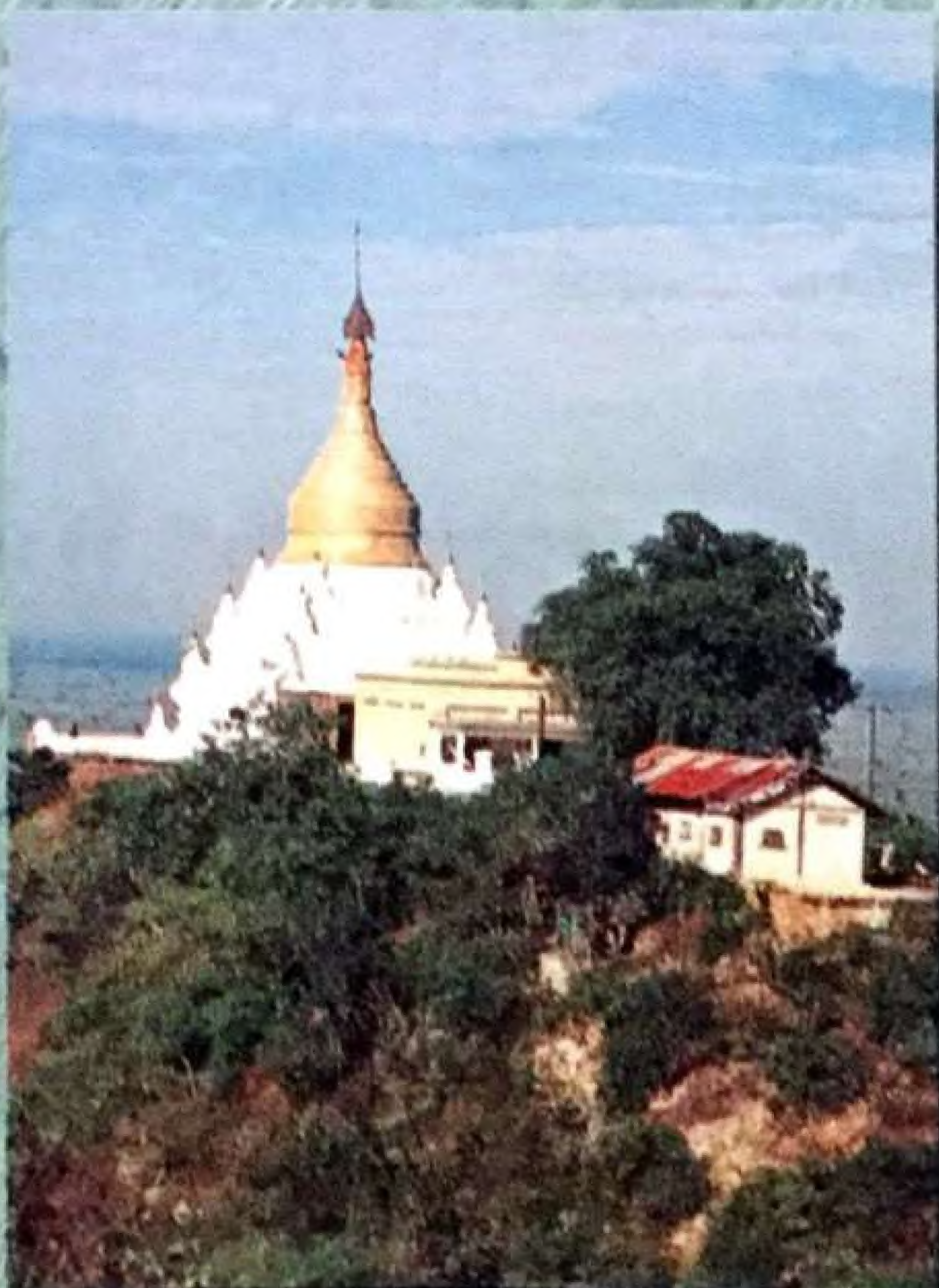

ပတ္တမြားစေတီ

သာသနာနှစ် ၂၁၈-ခုနှစ်တွင် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးက ပထမ စတင်တည်ထားပြီး သက္ကရာဇ် ၇၇၆-ခုနှစ်တွင် “သီရိသဒ္ဓမ္မ သေနာပတိ” ဟု ထင်ရှားသည့် ပဒုကြီးသံဃာရာဇာ က ထပ်မံပြုပြင်ခဲ့သည်။ စစ်ကိုင်းတောင်တန်းသည် တောင်ထွင့်ပေါင်း (၃၇) လုံးရှိရာ ပတ္တမြားစေတီတောင်သည် အမြင့်ဆုံး တောင်ထွင့်တစ်ခုဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ် တော်သလင်းလပြည့်နေ့၌ ဘုရားပွဲတော်ကို ကျင်းပလေ့ရှိရာ အထူးစည်ကားသည့် ပွဲတော်တစ်ခု ဖြစ်ပေသည်။

တောင်ပိလာစေတီ

သာလွန်မင်းတရားကြီးလက်ထက် မင်းဆရာဖြစ်သော ‘တိပိဋကလင်္ကာရ ရာဇဂုရု’ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်အရ ပထမတောင်ပိလာဆရာတော်သည် ရွှေမင်းဆရာတော်၏ တရားပြမှုကြောင့် သတိသံဝေဂရကာ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး အနောက်ဖက် မင်းဝံတောင်ခြေ၌ တောထွက်တော်မူစဉ် သက္ကရာဇ် ၁၀၀၃-ခုနှစ်၌ တည်ထားခဲ့သော စေတီတော်ဖြစ်သည်။

သားပန်ဘုရား [ခြင်္သေ့သုံးဆယ်ဘုရား]

စစ်ကိုင်းမြို့၊ ထုံးဘိုရပ် ရောဝတီ မြစ်ကမ်းနဖူးပေါ်တွင် တည်ရှိပြီး သီရိဓမ္မာ သောကမင်းကြီး တည်ထားခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။ ထိုဘုရားတွင် နရပတိစည်သူမင်းကြီး၏ မိဖုရားတစ်ပါး သားဆုကိုပန်ရာ ဆုတောင်းပြည့်သဖြင့် 'သားပန်ဘုရား' ဟု ထင်ရှား သည်။ နောင်တွင်လည်း အမျိုးသမီးတို့ သားဆုပန်ကြရာ ဆုတောင်းပြည့်သည်ဟု ကိုယ်တွေ့ကြုံသူများက အထင်ကရ ပြောဆိုရသော ဘုရားလည်းဖြစ်သည်။

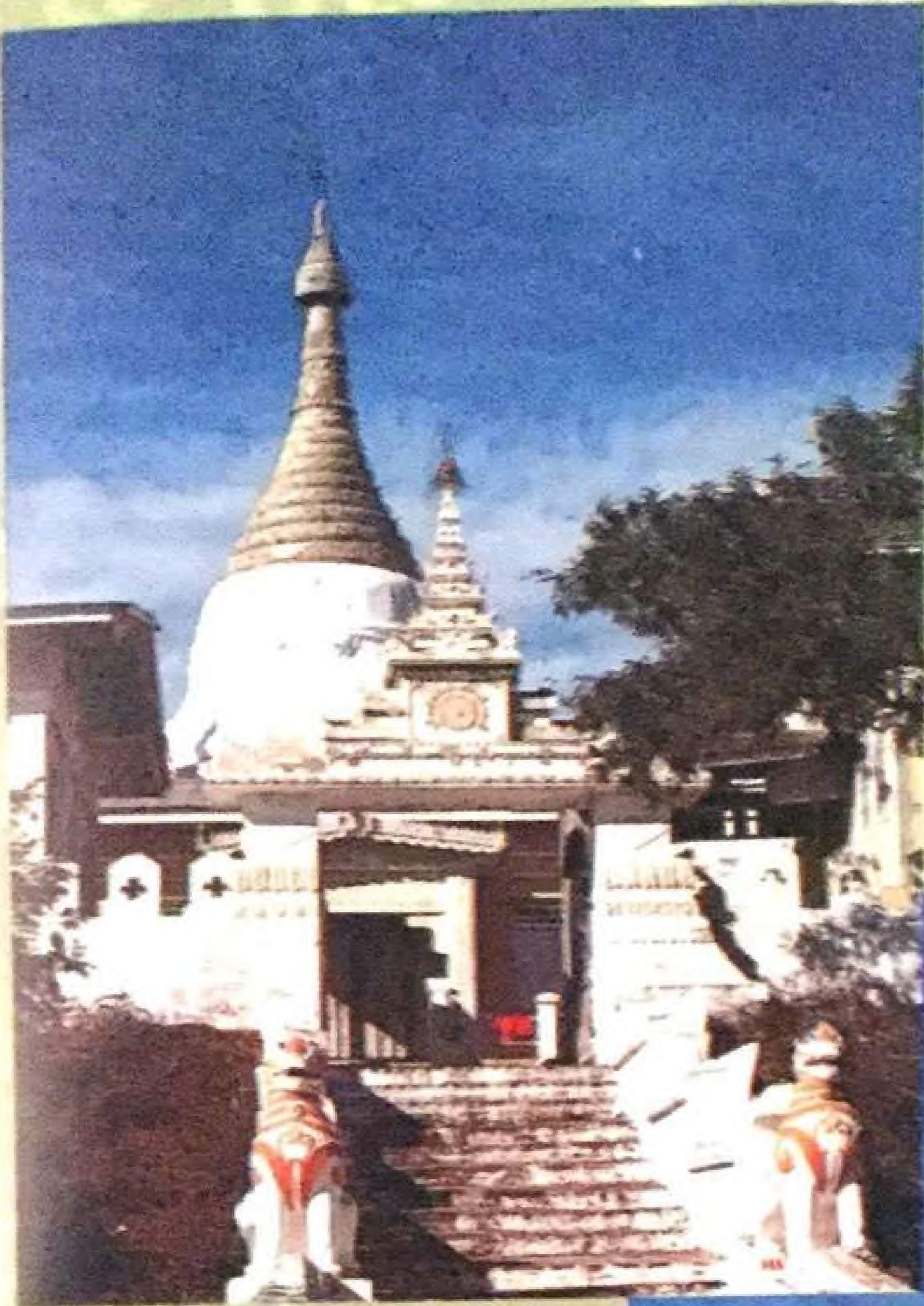
အေးစေတီ

ခြင်္သေ့တစ်ကောင်မှ ဆွမ်းဦးပူညှရှင် စေတီတော်သို့တတ်ရာ လမ်းတစ်ဝက်တွင် တည်ရှိသော အေးစေတီ ဆုတောင်းပြည့် မြတ်စွာဘုရားကို သက္ကရာဇ် ၆၁၇-ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာဝိသုဒ္ဓိဦးမှီးက စတင်တည်ထားခဲ့သည်။ ယခုအခါ ဆရာတော် ဦးတေဇနိယ (ဝက်ထက်) က ဘက်စုံမွမ်းမံ တည်ဆောက်နေသည်။

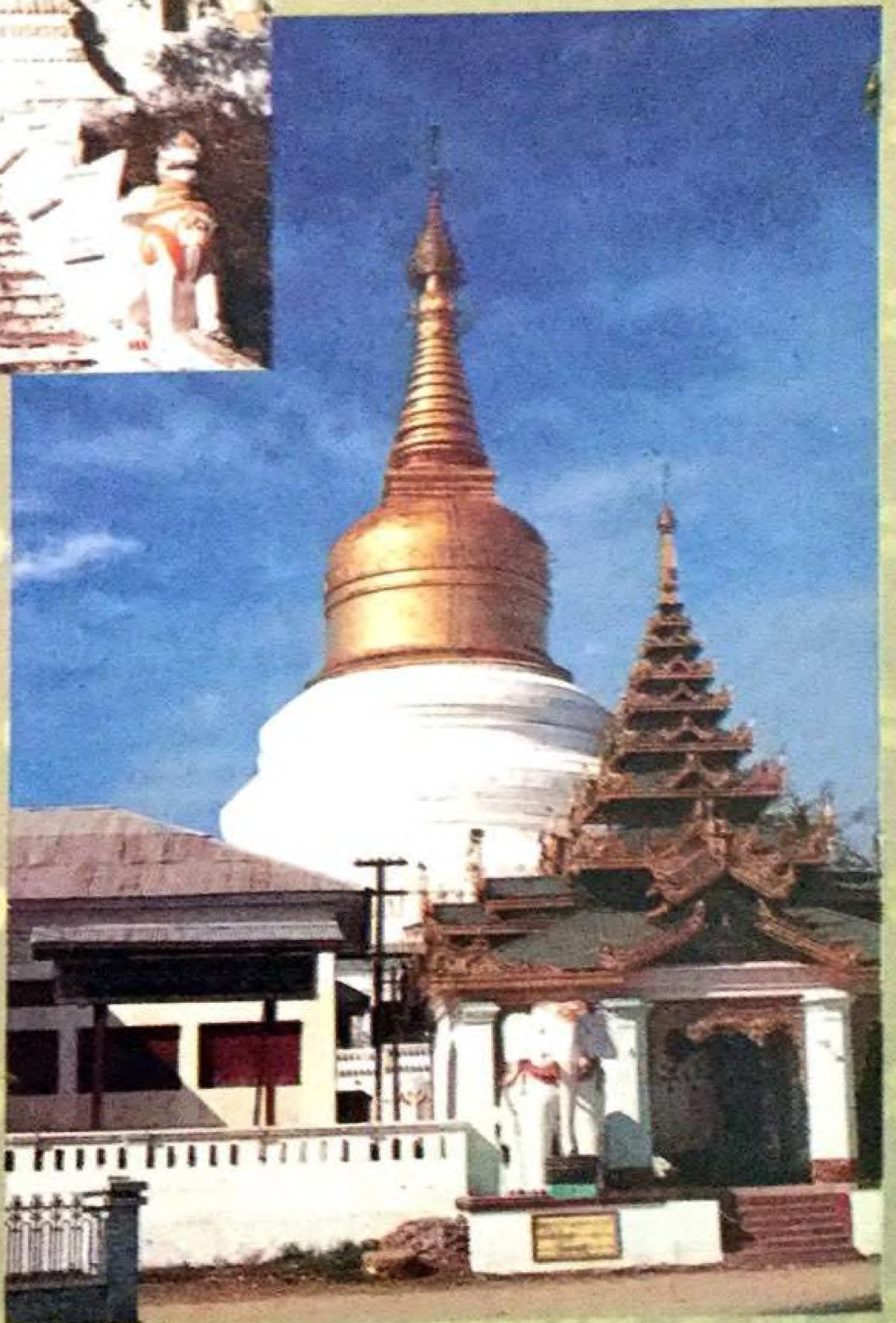
ရှင်ပင်နန်းဦးစေတီ

သီဟိုဠ်ပြန် ရဟန်း တော်တစ်ပါးက သက္ကရာဇ် ၆၀၆-ခုနှစ် တွင် သီဟိုဠ်မှ ပင့်ဆောင်လာသော ဓါတ်တော် မွေတော်များကို ဌာပနာ၍ တည်ထား ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေးပြန်မာမင်းများ ဖိုးစံရာ နန်းတော်ဦး အရပ်၌ တည်ရှိသဖြင့် 'နန်းဦး စေတီတော်' ဟု ထင်ရှားသည်။ နန်းဦးစေတီတော်သည် စစ်ကိုင်း မြို့သစ်ရပ်ကွက် ရွှေစေတီရိပ်သာ၏ တောင်ဖက်တွင်တည်ရှိသည်။

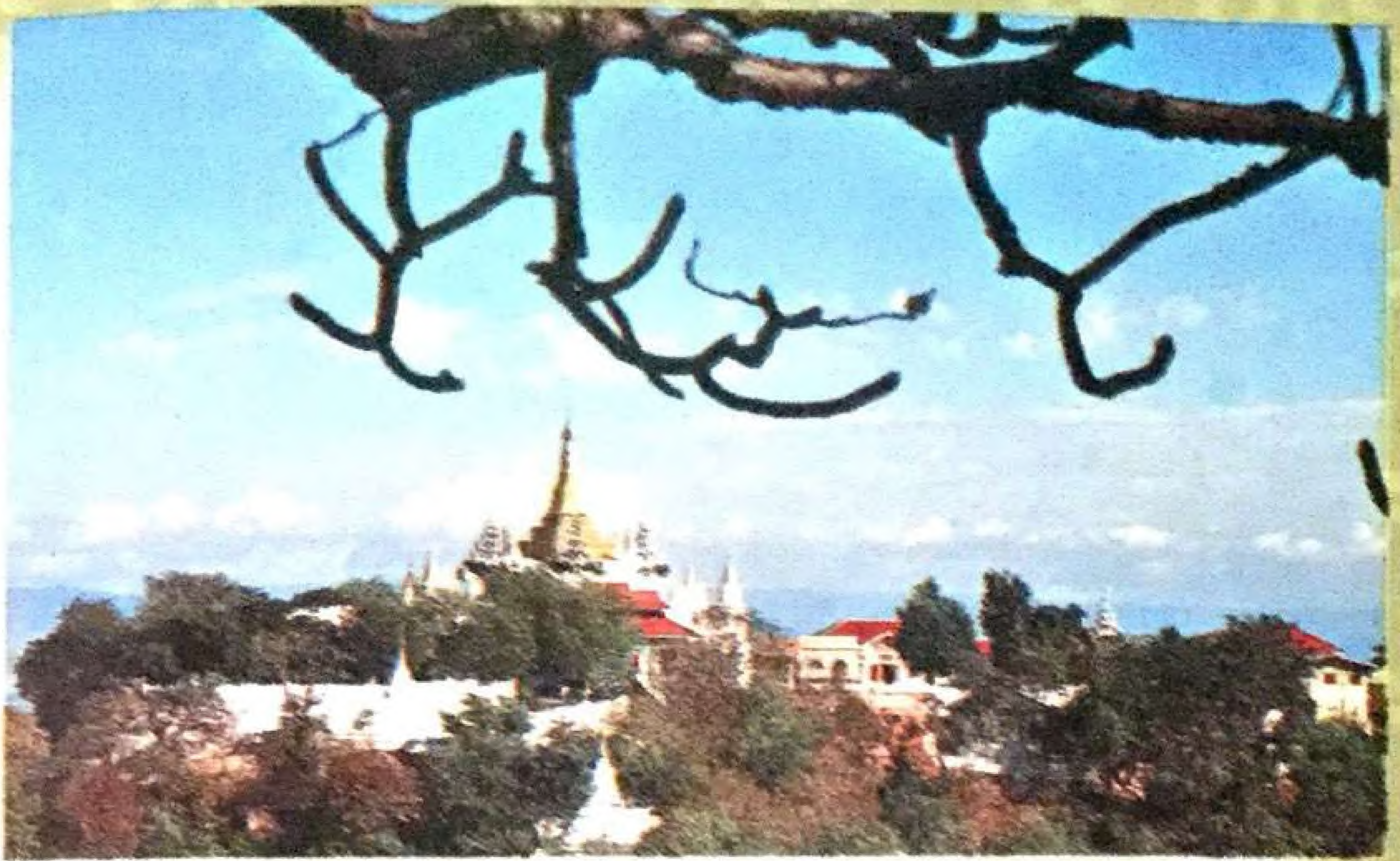
ရတနာစေတီ ဆင်များရှင်ဘွရား

စစ်ကိုင်းမြို့ ပန်းဘဲတန်းရပ် ရွှေဘို မုံရွာသွား ကားလမ်းဘေးတွင် တည်ရှိ သည်။ မူလဘွဲ့တော်မှာ "ရတနာစေတီ" ဖြစ်သည်။ သီဟိုဠ်ပြန် ရဟန်းတော်နှစ်ပါး ပင့် ဆောင် လာ ခဲ့ သော ဓါတ်တော် (၅) ဆူတို့ကို ဌာပနာ၍ မိုးညှင်းမင်းတရားကြီးက သက္ကရာဇ် ၇၉၂ - ခုနှစ်တွင် တည်ထားခဲ့သည်။ ဉာဏ်တော်မှာ အတောင် (၁၂၀) မြင့်သည်။ သပိတ်မှောက်တော်မှာ စွယ်တော်ကြွတ် နှင့် တူသဖြင့် တမူထူးခြားလှသည်။

သက္ကရာဇ် ၈၄၇-ခုတွင် အင်းဝဘုရင် ဒုတိယမင်းခေါင်သည် ပြိုပျက်နေသော စေတီတော်ကြီး၏ မဟာရာဇ်တံတိုင်းနှင့် မှန်ဦးတွင် ဆင်ရုပ်များခံကာ ပြုပြင်ခဲ့သဖြင့် "ဆင်များရှင်" ဟု ထင်ရှားလာသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၃၁၈-ခုနှစ်တွင် ငလျင်ဒဏ်ကြောင့် ထပ်မံပြိုပျက်ပြန်ရာ စစ်ကိုင်း တ-ဝ-တအဖွဲ့ ဦးဆောင်သော ပြည်သူလူထုက ထပ်မံ ပြုပြင်ခဲ့လေသည်။

ဥမင်ကျီးဆယ် စေတီ

မူလဘုရားကို အင်းဝဘုရင်မင်းခေါင်က တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့ပြီး ဘွဲ့တော်ရင်းမှာ ‘ဆင်ဖိုးလှယ်ဘုရား’ ဟု အမည်တွင်သည်။ တစ်ခါသော် အင်းဝဘုရင်မင်းခေါင်သည် ယခု ဘုရားတည်ရှိရာ တောင်ကုန်း၌ သီတင်းသုံးသည့် ဆရာတော် အရှင်အဓိပယ ဝံသ ထံ လာရောက်ဖူးမြော်စဉ် မင်းစီးဆင်မှာ ဗောဓိရွက်ကိုစားသဖြင့် မေ့မြော လဲကျခဲ့သည်။

ထိုအခါ တောင်အနီးရှိ ဆေးပင်ဆေးရွက်များဖြင့် ကုသရာ မင်းစီးဆင်မှာ ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာသဖြင့် ၎င်းဆင်တန်ဖိုးနှင့် ညီမျှသည့် ဥစ္စာရတနာများဖြင့် (ဆင်တန်ဖိုးကို လဲလှယ်သောအားဖြင့်) “ဆင်ဖိုးလှယ် ဘုရား” ဟု အမှတ်တရ စေတီ တည်ခဲ့သည်။

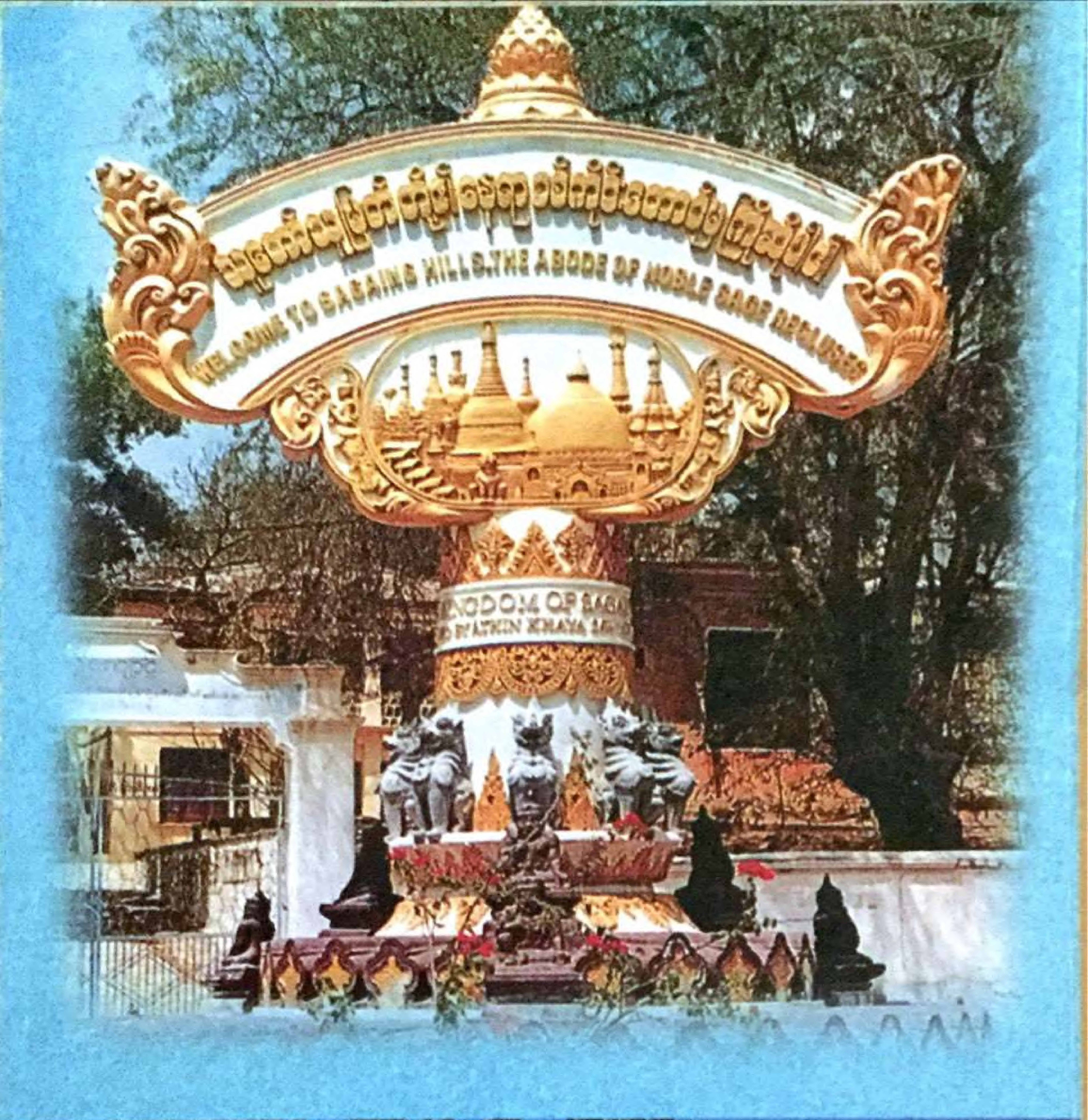
ကာလကြာသောအခါ ပြိုပျက်နေသော ဘုရားဟောင်းများကို သက္ကရာဇ် ၁၂၉၃-ခုနှစ်တွင် စာရေးအရှေ့ရွာဇာတိ အရှင်ဣန္ဒာသဘာက ဦးဆောင်၍ ပြုပြင်ခဲ့ပြီး ဥမင်ခြောက်ဆယ်ဟု ခေါ်တွင်ရာမှ ၁၃၃၀ - ခုနှစ်တွင် ဥမင်ကျီးဆယ်ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ လေသည်။ ဤစေတီတော်တွင် ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းရှိ၍ ဘုရားဖူးသူတို့ အထူးနှစ်ခြိုက်သော စေတီလည်းဖြစ်သည်။

ဇေတဝန်ဘုရား

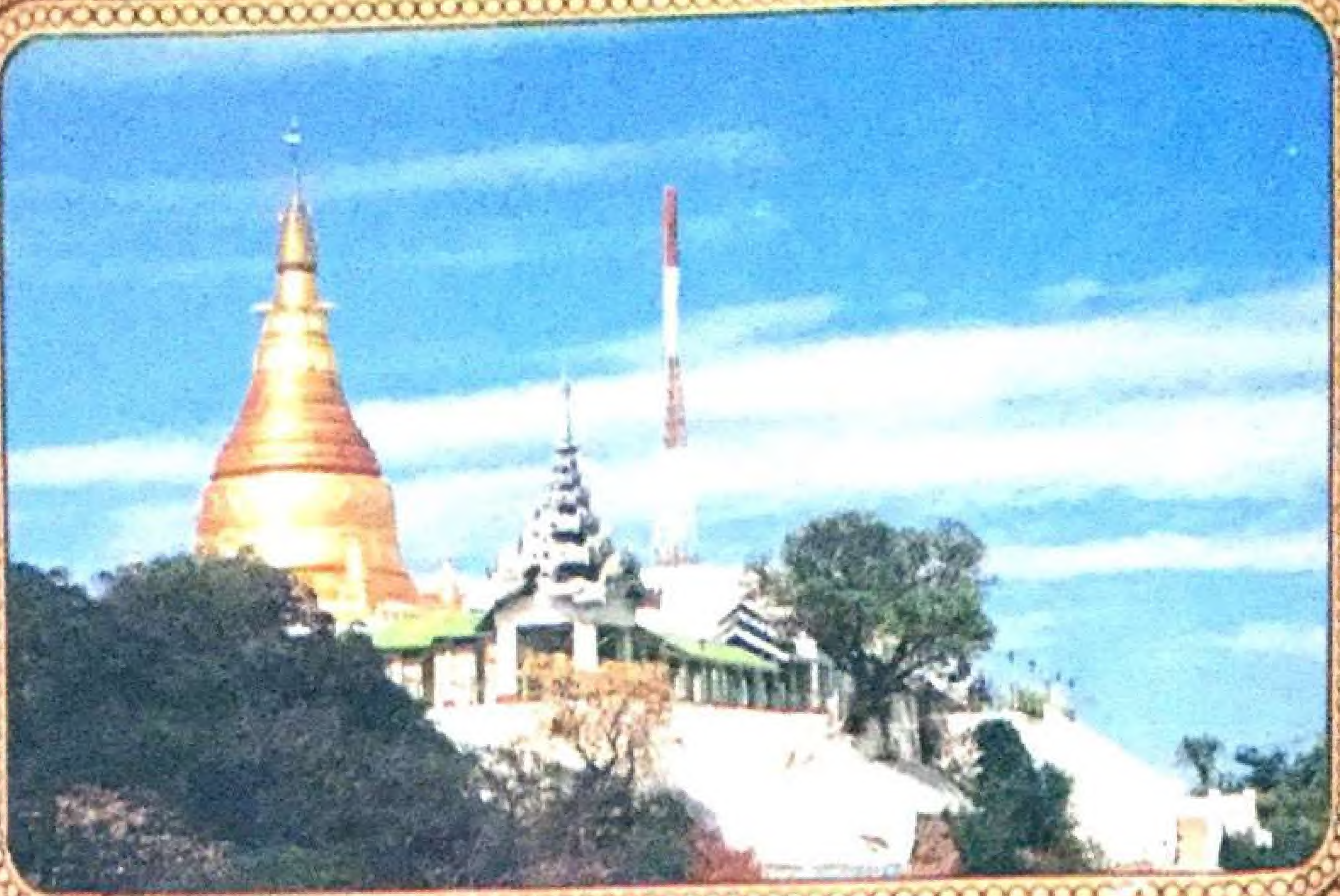
မြတ်စွာဘုရားသည် ညီတော် အာနန္ဒာနှင့် အတူ စစ်ကိုင်း တောင်ရိုးသို့ ဒေသစာရီ ကြွ ရောက်တော်မူလာစဉ် ဇေတဘီလူးနှင့် နောက် ပါဘီလူး (၉၉) ယောက် တို့အား သောတာပန် အဖြစ်၌ တည်စေပြီး ရေသနပ်တော်ကို စွန့် တော်မူခဲ့သည်။ ထိုရေသနပ်တော်ကို ဌာပနာ ၍ ဇေတဘီလူးက တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့သောကြောင့် ဇေတဝန် ဘုရားဟု ခေါ်တွင်လေသည်။

ဆွမ်းဦးပညာရှင်စေတီတော်

ဆွမ်းဦးပညာရှင် စေတီတော်မြတ်ကြီးသည် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးရှိ တောင်ထွဋ် ပေါင်း (၃၇) လုံးတွင် တစ်လုံးအပါအဝင်ဖြစ်သည့် ဇမ္ဗူတောင်ထိပ်တွင် တည်ရှိသည်။ ဇမ္ဗူတောင်ဟု ခေါ်တွင်ခြင်းမှာ ဖားနှင့်သဏ္ဌာန် တူသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

စေတီတော်မြတ်ကြီးကို ပင်းယတစ်စီးရှင် သီဟသူမင်း၏ ပညာရှိအမတ်ကြီး ဦးပညာသည် မင်းအဆက်ဆက် ကိုးကွယ်ခဲ့သော သရီရဓာတ်တော်များကို ဌာပနာ၍ သက္ကရာဇ် (၆၇၄) ခုနှစ်တွင် တည်ထားကိုးကွယ်ခဲ့သည်။ အမတ်ကြီးတည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့သောကြောင့် မူလအမည်မှာ ပညာရှင်ဖြစ်သော်လည်း လူတို့ ဆွမ်းဦးတင်ရန် ကြိုးစားသောအခါတိုင်း နတ်ဗြဟ္မာတို့က ဦးစွာကပ်လှူထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် နောင် တွင် ဆွမ်းဦးပညာရှင်ဟု အမည်တွင်သည်။ စစ်ကိုင်း ဝါတွင်းဘုရားစဉ်များတွင် နှစ်စဉ် ဝါဆိုလပြည့်နေ့တိုင်း အဦးဆုံးဆွမ်းကပ်လှူရသောကြောင့် ဆွမ်းဦးပညာရှင်ဟု ခေါ်တွင် သည်ဟုလည်း ဆိုကြသေးသည်။

စေတီတော်ကြီး၌ လူဒါန်းပူဇော်လျှင် မင်းပြစ်မင်းဒဏ်ကင်းလွတ်ခြင်း၊ ဥပစ္ဆေဒ ကံမှ ကင်းလွတ်ခြင်း၊ ရာထူးတိုးခြင်း၊ ဘုရားရှင်၏ မျက်ကွင်းတော်ဓာတ်တို့ ဌာပနာ ထားသဖြင့် မနောအမြင် မနောအသိရခြင်းစသော အံ့ဘွယ် (၁၄) ပါးနှင့် ပြည့်စုံသည့် စေတီတော်မြတ်ကြီး ဖြစ်ပေသည်။

စေတီတော်ကြီးကို ဝိဇ္ဇာဓရ ဦးပေါက်ဆိန်၊ ဓနုဖြူချောင် ဆရာတော် စသော သြဝါဒါစရိယ ဆရာတော်အဆက်ဆက်၊ ဂေါပကအဆက်ဆက်တို့ ပြုပြင်ခဲ့ကြပြီး ယခုအခါ ဂေါပကအဖွဲ့နာယက ဦးအောင်လှ၊ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးတိုက်ပြည့်၊ အတွင်းရေးမှူး ဦးညွန့် စသော ဂေါပကအဖွဲ့ဝင်များက အားကြိုးမာန်တက် ပြုပြင်လျက်ရှိရာ စေတီတော်ကြီးကို ကိုယ်လုံးပြည့်ရွှေချနိုင်ခဲ့သဖြင့် ရွှေတောင်ကြီးကို ဖူးတွေ့ရဘိသကဲ့သို့ အလွန်တရာ ပသာဒရှိလှသည်။ ထို့အပြင် ရင်ပြင်တော်တိုးခဲ့ခြင်း၊ ကြွေပြားများခင်းခြင်း၊ ရင်ပြင် တော်ပတ်လည်သံပန်းများကာရံခြင်း၊ ကားလမ်းအဝင် မုခ်ဦးသစ်တည်ဆောက်ခြင်း စသည်ဖြင့် စေတီတော်ကြီး၌ များစွာတိုးတက်နေသည်ကို ကြည့်ညှိဖွယ်ရာ တွေ့မြင်ရပေသည်။